

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสของความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง การศึกษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ ทำให้ทุกคนต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลก สิ่งสำคัญที่ทำให้ทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขนั้น คือ การพัฒนาทางการศึกษา ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพของเยาวชนในรูปแบบและวิธีการต่างๆ เพื่อให้เยาวชนมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เพื่อความอยู่รอดในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีความสุข (สุคนธ์ สนิธพานนท์, 2558 : 8)

การบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ภาระหน้าที่หนึ่งคือ การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว มีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข รวมถึงการมีทักษะชีวิต มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 8) โดยสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562 : 2) ได้กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และจุดเน้นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมอบหมายให้ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน (ฉก.ชน.สพฐ.) ดำเนินการขับเคลื่อนโดยคำนึงถึงสิทธิของนักเรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารสถานศึกษา ที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และจากการประมวลสถิติของสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่างๆ พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่นๆ ส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การตกเป็นทาสของเกมคอมพิวเตอร์จนถึงขั้นหมกมุ่น การเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมการใช้รถจักรยานยนต์ที่ผิดกฎหมาย ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาและข้อขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท มีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น เข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวค่อนข้างเปราะบาง ติดเพื่อน ติดสื่อ และให้ความสำคัญกับวัตถุ

มากกว่าการมีคุณธรรมน้ำใจ สาเหตุเนื่องมาจากปัจจัยเสี่ยงจากสภาพครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคม และบุคลิกภาพหรือตัวนักเรียน เช่น มีข้อจำกัดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสมองและการรับรู้ ไม้มีความตระหนักในคุณค่าความสำคัญของตนเอง ขาดทักษะในการคิด บกพร่องทางการเรียนรู้ ไม้มีทักษะในการสื่อสาร ปฏิเสธไม่เป็น ควบคุมอารมณ์และความเครียดไม่ได้ และการมีปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต และจากการสำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาด้านต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2557 พบว่า มีนักเรียนไม่น้อยกว่า 30,000 คน ที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต มีภาวะซึมเศร้า เครียด และเป็นโรคอารมณ์ 2 ขั้ว (ไบโโพล่า ดิสออเดอร์) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559 : 2-5)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือของกรมสุขภาพจิต และกรมสามัญศึกษาในอดีต ที่ช่วยให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นกลไกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย ส่วนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีกระบวนการและขั้นตอนสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพอย่างรอบด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 12-13)

โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์มีนักเรียนส่วนใหญ่มาจากชุมชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีฐานะค่อนข้างยากจน ในปัจจุบันวิถีชุมชนเปลี่ยน พ่อแม่ผู้ปกครองบางรายต้องเข้าไปทำงานทำในเมืองใหญ่ และให้ลูกอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้อง หรืออยู่กันเองตามลำพัง ทำให้นักเรียนขาดความรัก ความอบอุ่นและไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร และในบางรายพ่อแม่มีอายุใกล้เคียงกับลูก ทำให้ประสบปัญหาในการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน และการดูแลลูกมีน้อย จากสภาพแวดล้อมดังกล่าวจะส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้และทักษะการดำรงชีวิตของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย โรงเรียนจึงมีความมุ่งมั่นในการแก้ไข พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้ครอบคลุมทุกด้านทุกมิติ ตามความต้องการ และความแตกต่างของทุกคน เพื่อให้เด็กนักเรียนเรียนรู้มีความสุข เป็นคน

ดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังวิสัยทัศน์ “โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสองภาษา สู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย โดยครูและบุคลากรมืออาชีพ”

การดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ ได้อยู่ในความดูแลของผู้บริหาร ครูประจำชั้นทุกคน ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูที่มีจิตอาสา ทำหน้าที่ดูแลและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน โดยมีงานแนะแนวเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจข้อมูลพฤติกรรมนักเรียน ปีการศึกษา 2561 พบว่า นักเรียนบางส่วนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และยังเลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ด้านการเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนไม่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 48 คน มีผลการเรียน 0 ร มส มผ จำนวน 180 คน และจำนวนนักเรียนที่ไม่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน และมีผลการเรียน 0 ร มส มผ จำนวน 36 คน เมื่อพิจารณาผลการเรียนรู้ 0 ร มส มผ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยรวมของโรงเรียน ปีการศึกษา 2561 พบว่า มีจำนวนถึง 919 คน ดังตารางที่ 1 (โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์, 2562)

ตารางที่ 1 สรุปผลการเรียน 0 ร มส มผ ของครูผู้สอน ปีการศึกษา 2561

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวนครูที่มีนักเรียนติด 0 ร มส มผ	จำนวนผลการเรียนรู้ 0 ร มส มผ (ตัว)
ภาษาไทย	10	103 (85 คน)
คณิตศาสตร์	13	212 (140 คน)
วิทยาศาสตร์	17	104 (81 คน)
สังคมศึกษาฯ	13	90 (75 คน)
ศิลปะ	6	26 (23 คน)
สุขศึกษาและพลศึกษา	7	62 (52 คน)
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	13	160 (110 คน)
ภาษาต่างประเทศ	15	162 (124 คน)
รวม	54	919 (385 คน)

(ที่มา: โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์, 2562)

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมัธยมศึกษา กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง ดังนั้นข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาด้านการจัดการศึกษา ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ใช้กระบวนการกลุ่ม ฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติ ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำรายงานเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ และครูควรทำการศึกษาให้นักเรียนเป็นรายบุคคล มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนและหลังเรียน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย จัดกลุ่มผู้เรียนเป็นเก่ง ปานกลาง และอ่อน และทำการสอนเสริมในกลุ่มที่เรียนอ่อน ปานกลาง และทำการซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ในระยะเวลา 2 ปี ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ และมีค่าเฉลี่ยในแต่ละรายวิชาทุกวิชาสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ส่งเสริมความรู้ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่องหลากหลายรูปแบบ และจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้หลากหลายตามความต้องการโดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มที่เรียนอ่อน (โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์, 2562 : 15)

โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดย (1) ศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและเยี่ยมบ้านนักเรียน (2) คัดกรองนักเรียนเพื่อคัดแยกนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหา และกลุ่มพิเศษ (3) จัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตัวโอเน็ต ม.3 และ ม.6 กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้เรียนวัยรุ่นวัยใส กิจกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมตรวจสอบสมรรถนะทางกายนักเรียน กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและโรคเอดส์ กิจกรรมอบรมค่ายวิปัสสนาพัฒนาจิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีพุทธ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรม YC และกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย (4) กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายา ได้แก่ การแนะแนวและการให้การปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน กิจกรรมครูแดร์ และการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และ (5) การส่งต่อนักเรียน ได้แก่ การส่งต่อครูแนะแนว และฝ่ายปกครองในโรงเรียน และการส่งต่อภายนอกโรงพยาบาล (โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์, 2562ก)

จากการดำเนินงานโครงการดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้การดำเนินงานเกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้ประเมินในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ จึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ โดยเลือกใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP model ของ Danail L. Stufflebeam (Stufflebeam, Gullickson & Wingate, 2002 : 66; Stufflebeam & Shinkfield, 2007 : 327) ได้แก่ การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่ให้

สารสนเทศสำหรับใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน และนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายและการตัดสินใจคุณค่าและคุณประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ (Stufflebeam & Shinkfield, 2007 : 326) โดยคาดหวังว่าผลจากการประเมินโครงการดังกล่าวทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับการนำมาปรับปรุงและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อประเมินด้านบริบทของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ขอบเขตของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการนี้ได้ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP model ของ Danail L. Stufflebeam (Stufflebeam, Gullickson & Wingate, 2002 : 66; Stufflebeam & Shinkfield, 2007 : 327) ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) มีขอบเขตการประเมินโครงการ ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบทของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินความสอดคล้องด้านบริบท (Context evaluation) ของโครงการในประเด็นความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ

1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 122 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 136 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ระดับความสอดคล้องด้านบริบทของโครงการในประเด็นความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการ จำนวน 1 ปีการศึกษา ได้แก่ ปีการศึกษา 2562 ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562 – เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

2. การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation) ของโครงการ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านภาคีเครือข่าย

2.2 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครู จำนวน 122 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 136 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

2.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านภาคีเครือข่าย

2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการ จำนวน 1 ปีการศึกษา ได้แก่ ปีการศึกษา 2562 ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562 – เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

3. การประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินการปฏิบัติด้านกระบวนการ (Process evaluation) ของโครงการ ได้แก่ กิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน

3.2 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 122 คน
รวมจำนวนทั้งสิ้น 123 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

3.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ระดับการปฏิบัติด้านกระบวนการของโครงการ ได้แก่ กิจกรรมการ
รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการ จำนวน 1 ปีการศึกษา ได้แก่ ปีการศึกษา 2562
ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562 – เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

4. การประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินผลผลิต (Product evaluation) ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ ด้าน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านการป้องกันและแก้ไขด้าน
การเรียน ด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน และความพึงพอใจต่อโครงการ

4.2 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

4.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเมินด้านผลผลิตของโครงการในประเด็นด้าน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านการป้องกันและแก้ไขด้าน
การเรียน ด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 123 คน
ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 122 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบ
เจาะจง

4.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเมินด้านความพึงพอใจต่อโครงการ จำนวน 653 คน ได้แก่
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง และ
ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 320 คน และนักเรียน จำนวน 320 คน ได้มาโดยใช้ตารางขนาดกลุ่ม

ตัวอย่างของเครื่องซีและมอร์แกน ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย

4.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

4.3.1 ระดับความคิดเห็นด้านผลผลิตของโครงการ ได้แก่ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านการป้องกันและแก้ไขด้านการเรียน ด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน

4.3.2 ระดับความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินโครงการ จำนวน 1 ปีการศึกษา ได้แก่ ปีการศึกษา 2562 ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562 – เดือนมีนาคม พ.ศ. 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 หมายถึง การดำเนินงานตามกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการเรียน กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียน และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ความสามารถในการเรียนรู้ การป้องกันและแก้ไขด้านการเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน และการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 หมายถึง กระบวนการวัดและประเมินผลโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระยะเวลาก่อนดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และภายหลังสิ้นสุดโครงการ โดยการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท (Context evaluation) หมายถึง การประเมินความสอดคล้องของบริบทของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ในประเด็นความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ความเหมาะสมของหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ซึ่งประเมินโดยวัดจากแบบประเมินด้านบริบทที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ และกำหนดเกณฑ์การผ่านประเมินอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

2. การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation) หมายถึง การประเมินความพร้อมและเหมาะสมของปัจจัยสนับสนุนที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ในประเด็นด้านบุคลากร ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และภาคีเครือข่าย ซึ่งประเมินโดยวัดจากแบบประเมินด้านปัจจัยนำเข้าที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ และกำหนดเกณฑ์การผ่านประเมินอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process evaluation) หมายถึง การประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้แก่ กิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน ซึ่งประเมินโดยวัดจากแบบประเมินด้านกระบวนการที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น จำนวน 5 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 การประเมินกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 16 ข้อ ฉบับที่ 2 การประเมินกิจกรรมการคัดกรองนักเรียน จำนวน 13 ข้อ ฉบับที่ 3 การประเมินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน จำนวน 20 ข้อ ฉบับที่ 4 การประเมินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จำนวน 20 ข้อ และฉบับที่ 5 การประเมินกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน จำนวน 9 ข้อ และกำหนดเกณฑ์การผ่านประเมินอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

4. การประเมินผลด้านผลผลิต (Product evaluation) หมายถึง การประเมินความคิดเห็นต่อผลผลิตตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นกับนักเรียนตามวัตถุประสงค์ของโครงการในประเด็นด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านการป้องกันและแก้ไขด้านการเรียน ด้านเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน และความพึงพอใจต่อโครงการ ซึ่งประเมินโดยวัดจากแบบประเมินด้านผลผลิตที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ

จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 3 ฉบับ และกำหนดเกณฑ์การผ่านประเมินอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความรู้นึกคิด ทักษะ ทักษะ พฤติกรรมที่แสดงออกของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนต่อโครงการพัฒนาระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ซึ่งประเมินโดยวัดจากแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 3 ฉบับ และกำหนดเกณฑ์การผ่านประเมิน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

1. แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้มีส่วน เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในให้ความคิดเห็น ร่วมวางแผน และรับทราบข้อมูลการดำเนินงานตาม กิจกรรมโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยประเมินจากแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้ประเมิน สร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ ด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน จำนวน 26 ข้อ

2. แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมในการ รับทราบข้อมูลการดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน จอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยประเมินจาก แบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน จำนวน 26 ข้อ

3. แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยประเมินจากแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้าน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน จำนวน 26 ข้อ

เกณฑ์การประเมิน หมายถึง ระดับคุณภาพ ระดับความสอดคล้อง ระดับความเหมาะสม ระดับการปฏิบัติงาน ระดับของความสำเร็จ และความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่ ยอมรับได้ ซึ่งการประเมินโครงการในครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป ค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2557 : 196)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินโครงการเป็นสารสนเทศที่สำคัญสำหรับใช้ในการตัดสินใจวางแผนคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง
2. ผลที่ได้จากการประเมินโครงการสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป
3. ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้องนำผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ไปเผยแพร่ผลการพัฒนาการสู่สาธารณชนต่อไป